

Utbyggnadsplan för vatten och avlopp

DELPLAN
VA-PLAN 2019

2019-09-03

Innehållsförteckning

1	Utbyggnadsplan för vatten och avlopp – en del i Jönköpings strategiska VA-planering	2
1.1	Inledning	2
1.2	Strategisk VA-planering i Jönköpings kommun	2
1.3	Revidering och ansvar	3
1.4	Planens koppling till vision och strategier för vatten och avlopp	4
2	Utbyggnad av vatten och avlopp till befintlig bebyggelse	5
2.1	Betydelsen av "§ 6-områden"	5
2.2	Genomförd utbyggnad av vatten och avlopp	6
2.3	Identifiering av andra områden som kan omfattas av § 6	6
3	Fyra olika typer av VA-planområden	8
3.1	Övrig bebyggelse	10
4	Metod för klassning av VA-planområden	11
4.1	Bedömning av behov	12
4.2	Bedömning av möjlighet	12
4.3	Påverkansfaktorer	13
5	Resultat av klassning av VA-planområden	14
6	Åtgärder för Utbyggnadsplan för vatten och avlopp	15
Bilagor		
	Bilaga 1. Karta över VA-planområden inkl. klassning	
	Bilaga 2. Områdesbeskrivningar av VA-planområden	
	Bilaga 3. Bedömningsmodell för VA-planområden	

1 Utbyggnadsplan för vatten och avlopp – en del i Jönköpings strategiska VA-planering

1.1 Inledning

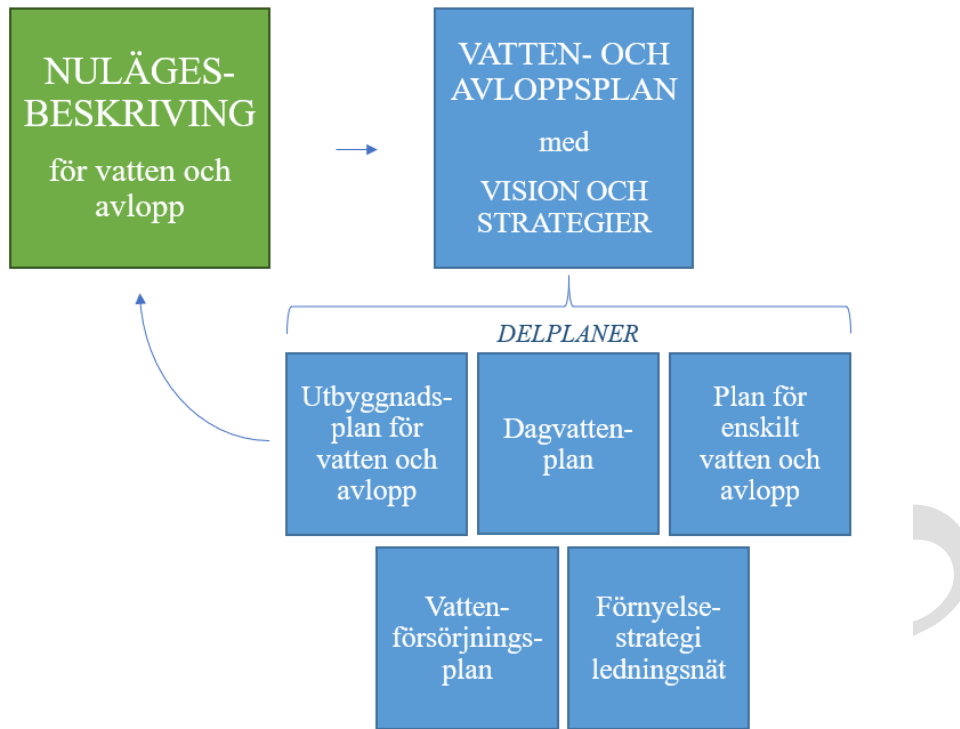
Denna *Utbyggnadsplan för vatten och avlopp* syftar till att se över områden med befintlig bebyggelse där utbyggnad av allmänt vatten och avlopp kan bli aktuell på grund av risk för människors hälsa och för miljön. Utbyggnadsplanen ger en översiktlig bild av vilka områden i kommunen som kan ha behov av allmänt (kommunalt) vatten och avlopp och kan också ligga till grund för en mer detaljerad planering av utbyggnad av allmänt vatten och avlopp.

I utbyggnadsplanen för vatten och avlopp presenteras en bedömning av befintliga områden med bebyggelse som idag inte har allmänt vatten och/eller avlopp, men som har, eller kan komma att få, behov av att lösa försörjningen av dricksvatten eller omhändertagande av spillvatten i ”ett större sammanhang” enligt vattentjänstlagen 6 §. Betydelsen av 6 § i vattentjänstlagen beskrivs mer i kapitel 2. Utgångspunkt för bedömningen i utbyggnadsplanen är respektive områdes behov av förändrad vattenförsörjning och/eller avloppshantering samt respektive områdes möjlighet till anslutning till allmänt verksamhetsområde för vatten och avlopp.

1.2 Strategisk VA-planering i Jönköpings kommun

Strategisk VA-planering är en process som syftar till att skapa förvaltningsövergripande samarbeten så att planering av vatten och avlopp går hand i hand med samhällsutveckling och miljö- och hälsomässig nytta. Till grund för processen och föreslagna åtgärder ligger dokumentationen *Nulägesbeskrivning för vatten och avlopp* som tagits fram i arbetsprocessens början. I Jönköpings kommun dokumenteras VA-planeringens åtgärdsplaner i ett samlat huvuddokument som antas av kommunfullmäktige samt fem mer detaljerade delplaner som utgör stöd i tjänstemännens arbete. Huvuddokumentet, kallat *Vatten- och avloppsplan*, innehåller även vision och strategier för vatten och avlopp i Jönköpings kommun.

Utbyggnadsplan för vatten och avlopp är en av de fem delplanerna. En översikt av den samlade dokumentationen för Jönköpings kommuns strategiska VA-planering presenteras i Figur 1.

Figur 1: Boxar utgör dokument i Jönköpings strategiska VA-planering och pilarna visar processens gång. *Vision och strategier* återfinns i huvuddokumentet *Vatten- och avloppsplan*. *Utbyggnadsplan för vatten och avlopp* är en av totalt fem delplaner.

Med vatten- och avloppsplanen uppfylls kraven i Vattenmyndigheternas åtgärdsprogram som har tagits fram i enlighet med Vattendirektivet som styr Sveriges vattenförvaltning. Vatten- och avloppsplanen och dess delplaner är slutprodukten i den planeringsprocess för vatten och avlopp där Jönköpings kommun i ett förvaltningsövergripande arbete lägger grunden för den framtida vattenförsörjningen och avloppshantering i kommunen. För mer information om den strategiska vatten- och avloppsplaneringens olika delar och tidigare utförda moment hänvisas till framtagna *Nulägesbeskrivning för vatten och avlopp*, *Vatten- och avloppsplan* samt Havs- och Vattenmyndighetens vägledning för kommunal VA-planering¹.

1.3 Revidering och ansvar

Utbyggnadsplanen för vatten och avlopp är ett levande dokument som årligen bör ses över och vid behov uppdateras av en förvaltningsövergripande arbetsgrupp. Förändrade förutsättningar eller omprioriteringar som kan påverka den planerade VA-utbyggnaden bör beaktas vid dessa tillfällen.

Tekniska kontorets VA-avdelning i Jönköpings kommun är ansvarig för att sammankalla en arbetsgrupp för den årliga översynen av utbyggnadsplanen för vatten och avlopp. En förvaltningsövergripande grupp kommer att bildas för fortsatt arbete med Jönköpings strategiska vatten- och avloppsplanering.

¹ Vägledning för kommunal VA-planering (2014:1) Havs- och vattenmyndigheten, Naturvårdsverket

1.4 Planens koppling till vision och strategier för vatten och avlopp

I Tabell 1 ges en övergripande beskrivning av hur åtgärder i *Utbyggnadsplan för vatten och avlopp* bidrar till en utveckling av vattenförsörjning och avloppshantering i linje med vision och strategier för vatten och avlopp som redovisas i *Vatten- och avloppsplan*.

Tabell 1: *Utbyggnadsplan för vatten och avlopp* bidrar till att uppnå visionen, genom åtgärder inom följande fokusområden.

<p style="text-align: center;">Skapa en trygg och säker vattenförsörjning och avloppshantering</p> <p>Utbyggnadsplanen för vatten och avlopp fokuserar på bebyggelseområden, där 6 § i vattentjänstlagen kan vara tillämplig. För att ta reda på om vattenförsörjningen och avloppshandlingen i dessa områden kan anses trygg och säker, nu och i framtiden, har VA-planområden identifierats och bedömts.</p> <p>Det förvaltningsövergripande arbetet med utbyggnadsplanen har gett en samlad bild av de aspekter som ligger till grund för trygghet och säkerhet i områdena, som hur väl anläggningarna fungerar idag och vilka förmodade förändringar inom områdena som kan påverka vatten och avlopp.</p> <p>Utgångspunkten är den kunskap som finns om bebyggelsen idag. För att klassningen av VA-planområden ska vara aktuell krävs ett kontinuerligt arbete med kunskapsinsamling och uppdatering av utbyggnadsplanen genom ett förvaltningsövergripande arbetssätt.</p> <p>En trygg och säker avloppshantering har också liten miljöpåverkan, se Värna Vättern och andra recipienter nedan.</p>
<p style="text-align: center;">Värna om Vättern och andra vattenresurser</p> <p>Genom att identifiera VA-planområden och bedöma deras påverkan på recipienter kan problemområden identifieras och miljöpåverkan minskas genom att förändra avloppshandlingen. Vid fokusering på VA-planområden fås också störst miljönytta för kommunens investeringar och resursanvändning. För att kunna minska recipientpåverkan krävs inventering av enskilda avlopp så att statusen på dessa avlopp i kommunen är känd samt att recipienternas status och känslighet för avloppspåverkan är känd.</p>
<p style="text-align: center;">Främja god kommunikation, planering och samarbete</p> <p>I utbyggnadsplanen delas kommunens bebyggelse in i olika typer av VA-planområden för att tydligt särskilja vad kommunen kommer att genomföra framöver och vad boende kan förvänta sig de närmsta åren. Utbyggnadsplanens resultat är ett bra underlag för kommunikation både inom kommunens organisation och med berörda invånare. Utbyggnadsplanen skapar även goda möjligheter till samarbete och långsiktig planering.</p> <p>Utbyggnadsplanens analys av befintlig bebyggelse ger möjligheter till planering av åtgärder relaterade till utbyggnad eller annan hantering av potentiella §6-områden. Flera åtgärder handlar om att göra utredningar för att få ett välgrundat beslutsunderlag om lämplig utveckling för vattenförsörjning och avloppshantering för de VA-planområden som benämns VA-utredningsområden. Att klargöra förutsättningarna i VA-utredningsområden är en grundförutsättning för att kunna ha en tydlig och enhetlig kommunikation både internt och externt.</p> <p>Att använda utbyggnadsplanen handlar om att beakta VA-kollektivets ekonomi och ansvar, den enskildes behov, liksom naturens förutsättningar. Långsiktig förvaltningsövergripande planering skapar goda förutsättningar för en hållbar vattenförsörjning och avloppshantering inom kommunen.</p>

2 Utbyggnad av vatten och avlopp till befintlig bebyggelse

2.1 Betydelsen av ”§ 6-områden”

Utbyggnadsplanen för vatten och avlopp för Jönköpings kommun beskriver områden som idag ligger utanför verksamhetsområdet för allmän vattenförsörjning och avloppshantering, men där det kan finnas behov av att allmänna vattentjänster (dricksvattenförsörjning, omhändertagande av spillvatten eller dagvatten) byggs ut och att området därmed blir en del av verksamhetsområdet för vatten och avlopp.

Enligt 6 § i vattentjänstlagen (LAV)², har kommunen ett ansvar att ordna vattentjänster (dricks- och/eller avloppsvatten) för bebyggelse som tillsammans bildar ett större sammanhang, om risk för människors hälsa eller miljön föreligger:

Vattentjänstlagen 6 §:

Om det med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön behöver ordnas vattenförsörjning eller avlopp i ett större sammanhang för en viss befintlig eller blivande bebyggelse, skall kommunen

1. bestämma det verksamhetsområde inom vilket vattentjänsten eller vattentjänsterna behöver ordnas, och

2. se till att behovet snarast, och så länge behovet finns kvar, tillgodoses i verksamhetsområdet genom en allmän va-anläggning.

Grundprincipen, vilken bland annat är omnämnd i propositionen till vattentjänstlagen, är att ett större sammanhang innebär bebyggelse motsvarande minst 20–30 fastigheter. Det kan dock vara ett lägre antal beroende på hur nära bebyggelsen ligger ett annat större sammanhang. Kommunen utreder behovet och länsstyrelsen utför tillsyn. Länsstyrelsen kan efter tillsyn besluta om förelägganden, dvs. besluta om kommunen är skyldig att ordna vattentjänster enligt 6 § LAV.

² Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster

2.2 Genomförd utbyggnad av vatten och avlopp

Jönköpings kommun har tidigare fått föreläggande från länsstyrelsen att, enligt 6 § i vattentjänstlagen, ordna vattenförsörjning och avloppshantering i ett större sammanhang till befintlig bebyggelse i nedanstående fyra områden. Utbyggnad av allmänt vatten och avlopp har genomförts för dessa områden under perioden 2013-2018.

- Axamosjön (2013)
- Västersjön (2014)
- Landsjön, Ängsbergstigen (2016)
- Ulvstorpssjön (2015, 2018)

Förutom utbyggnad av allmänt vatten och avlopp till följd av förelägganden eller exploatering har följande tre områden försetts med allmänt vatten och avlopp under perioden 2010-2018:

- Tubbarp (2010)
- Tovrida udde (2011)
- Carlfors (2018)

Planering av utbyggnad av allmänt vatten och avlopp till områden vid Lovsjön pågår i nuläget. Lovsjön finns med i *Utbyggnadsplan för vatten och avlopp*, indelat i två områden; Lovsjöns fritidshusområde (2) och Konungsö (3), se kapitel 2.3.

2.3 Identifiering av andra områden som kan omfattas av 6 §

Det finns inga fastställda kriterier för hur kommuner ska gå tillväga för att identifiera och bedöma behov och möjligheter för de områden som kan komma att omfattas av 6 §, vattentjänstlagen. I denna utbyggnadsplan för vatten och avlopp har en identifiering och bedömning genomförts som underlag till kommunens planering av eventuella behov av utbyggnad av allmänt vatten och avlopp i befintlig bebyggelse. En GIS-analys har genomförts för att identifiera områden utifrån några bestämda kriterier. Identifierade områden benämns VA-planområden och utgörs av bebyggelsegrupper som uppfyller följande kriterier:

- 20 bostadshus eller fler
- Avståndet mellan husen är 100 m eller mindre
- Området ligger utanför verksamhetsområde för allmänt vatten och/eller avlopp

Sammanlagt identifierades 22 VA-planområden i Jönköpings kommun, se lista nedan.

1. Sjöholt (Eckern)
2. Lovsjö fritidshusområde
3. Konungsö
4. Öggestorps-Målen (Tenhult)
5. Åsasjön (Sörsjön) norra
6. Åsasjön (Sörsjön) södra
7. Mulseryd (Ryd, Mulserydssjön)
8. Bogla
9. Riddersberg (Rogbergasjöns fritidshusområde)
10. Skinnersdal
11. Åkarp (Lugna skogen)
12. Västersjön (västra sidan)
13. Långsbo (Järsnäs, Lången)
14. Hulukvarn
15. Järstorps-Kärr (Sandbäck)
16. Häggeberg (Grantorp/Vrån)
17. Svarttorps-Högstorp
18. Bosgård (Mad, Landsjön)
19. Ingeryd (John Bauerbyn)
20. Bunn
21. Yås (Angerdshestra, Munkabo/Paradiset)
22. Berghalla, norra hagen³

I GIS-analysen identifierades även följande tre områden som inte finns med i listan ovan och inte ingår i fortsatt bedömning och klassning av områden. Anledningen till att de inte finns med i listan över VA-planområden beskrivs kort nedan.

- Ulvstorpasjön ca 60 bostäder – VA-utbyggnad färdigställd 2018 (efter föreläggande från länsstyrelsen).
- Ekshagens studentbostäder – Avtalsanslutna idag, har endast tillfälligt bygglov.
- Ärjkroken (Ekobyn Ljungarum) – Avtalsanslutna idag.

Områden som identifierats i GIS-analysen är lokaliserade inom Jönköpings kommungräns. Områden, som inte har identifierats i GIS-analysen, men är belägna vid kommungränsen kan behöva diskuteras förvaltningsövergripande samt tillsammans med angränsande kommuner för att eventuella behov av förändrad vattenförsörjning och avloppshantering ska kunna beläggas. Även områden där det råder otydlighet kring vilka ledningar och anläggningar som är privata respektive kommunala kan behöva diskuteras.

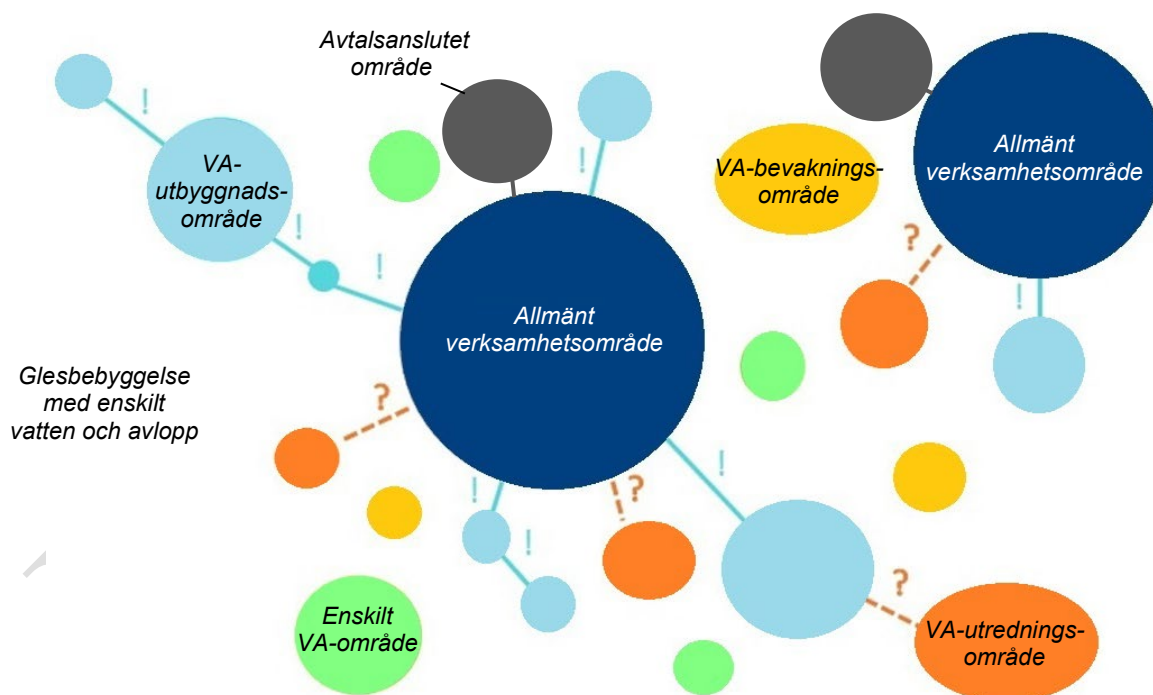
³ Endast 13 bostäder idag men många obebyggda tomter, vilket sammanlagt innebär över 20 bostäder.

3 Fyra olika typer av VA-planområden

För att möjliggöra tydlig kommunikation till Jönköpings kommuns invånare om hur vattenförsörjningen och avloppshantering planeras att utvecklas i befintlig bebyggelse har Jönköpings kommuns identifierade VA-planområden delats in i fyra olika klasser:

- VA-utbyggnadsområde
- VA-utredningsområde
- VA-bevakningsområde
- Enskilt VA-område

Klassningen har betydelse för hur kommunens olika enheter ska jobba med VA-frågor i olika geografiska områden. En schematisk illustration av de olika VA-planområdena visas i Figur 2. Efter figuren följer en beskrivning av de olika typerna av VA-planområden samt övriga områden.

Figur 2: Schematisk figur över de fyra olika typerna av VA-planområden samt Avtalsanslutet VA-område och Allmänt verksamhetsområde. All bebyggelse som inte faller inom någon av dessa områden klassas som Glesbebyggelse med enskilt vatten och avlopp.

VA-utbyggnadsområde

VA-utbyggnadsområden har idag enskild vattenförsörjning och avloppshantering, men planeras att införlivas i verksamhetsområde för allmänna vattentjänster. Prioriteringsordningen för VA-utbyggnaden anges i *Utbyggnadsplan för vatten och avlopp*.

VA-utredningsområde

I VA-utredningsområden kan det finnas ett behov av en förändrad lösning för vattenförsörjning eller omhändertagande av spillvatten, men det är inte klargjort hur det kan lösas på bästa sätt. Utredning behöver utföras för att visa vilket behov som finns, vilka möjligheter som finns för att förbättra situationen, en bedömning av huruvida Jönköpings kommun har ett ansvar för vattenförsörjning och avloppshantering i området samt vad som är bästa lösningen givet identifierade behov och möjligheter. VA-utredningsområden kan omfatta områden som är i förändring vad avser bebyggelsens omfattning eller nyttjandegrad, exempelvis genom att arbete med en ny detaljplan pågår. Det kan också omfatta områden där det finns indikationer på att den enskilda försörjningen inte fungerar, men där behovet av utbyggnad av vatten och avlopp inte kan bestämmas utan mer information.

Det är viktigt att belysa att **VA-utredningsområde är ett temporärt tillstånd**. När utredningen är utförd bör beslut fattas om att klassa om området som VA-utbyggnadsområde, VA-bevakningsområde eller Enskilt VA-område. Även områden som idag *delvis* har anslutning till allmänt vatten och/eller avlopp via avtalsanslutning (föreningar, samfälligheter, enskilda fastigheter) kan klassas som VA-utredningsområde.

VA-bevakningsområde

VA-bevakningsområden har enskild vattenförsörjning och avloppshantering som, utifrån den information kommunen har, fungerar tillfredsställande idag. Området omfattas inte av planer på exploatering eller utveckling av bebyggelsestrukturen.

Vid förändringar inom området, till exempel i form av flera nya bygglov, eller om kommunen får ny information som visar att vatten- och/eller avloppssituationen idag inte fungerar tillfredsställande, kan förutsättningarna för att fortsätta försörja området genom enskilda anläggningar för vatten och avlopp försämrats. Området kan behöva klassas om till ett VA-utredningsområde eller direkt till ett VA-utbyggnadsområde. Kommunen bör därför till exempel bevaka hur tillkommande bygglov eller förändring i nyttjande av bebyggelsen kan påverka förutsättningarna för vattenförsörjning och avloppshantering.

Enskilt VA-område

Enskilt VA-område har enskild vattenförsörjning och avloppshantering som, utifrån den information kommunen har, fungerar tillfredsställande idag. Området har goda förutsättningar att även inom de närmsta decennierna fortsätta försörjas genom enskilda anläggningar för vatten och avlopp. Hanteringen av vattenförsörjning och avloppshantering i denna områdesklass sker i den delplan som kallas *Plan för enskilt vatten och avlopp*.

3.1 Övrig bebyggelse

Den övriga bebyggelsen i Jönköpings kommun, det vill säga bebyggelse som inte inkluderas i identifierade VA-planområden, delas in i *Allmänt verksamhetsområde*, *Avtalsanslutet VA-område* och *Glesbebyggelse med enskilt vatten och avlopp*. Utveckling av vattenförsörjning och avloppshantering för övrig bebyggelse hanteras inte i VA-utbyggnadsplanen. Se beskrivning av områden med övrig bebyggelse nedan.

Allmänt verksamhetsområde

Kommunen har ansvar för att det inom verksamhetsområdet för allmänna vattentjänster finns tillgång till tjänligt dricksvatten i tillräcklig mängd och en godkänd hantering av spillvatten samt i vissa fall även dagvatten. Förnyelseplanering av vattenförsörjning och avloppshantering i den bebyggelse som ligger inom verksamhetsområde för allmänna vattentjänster hanteras i den delplan som kallas *Förnyelsestrategi ledningsnät*. Utvecklingen inom allmänt verksamhetsområde ingår i VA-avdelningens löpande planering samt verksamhets- och investeringsplan.

Avtalsanslutet område

I avtalsanslutna områden har *all bebyggelse* avtalsanslutning till vatten från den allmänna VA-anläggningen och/eller vars spillvatten tas omhand i den allmänna VA-anläggningen. Dessa områden ligger inte inom verksamhetsområde för allmänna vattentjänster. Vid anslutningspunkten till den allmänna VA-anläggningen övergår ansvaret för VA-försörjningen från kommunen till den enskilde samfälligheten, föreningen eller fastighetsägaren.

Glesbebyggelse med enskilt vatten och avlopp

Kommunens glesbebyggelse, som inte ligger inom ett VA-planområde och som inte tillhör verksamhetsområde för allmänna vattentjänster eller Avtalsanslutet VA-område har enskild VA-försörjning. Bebyggelsen klassas som Glesbebyggelse med enskilt vatten och avlopp. Precis som inom *Enskilt VA-område* har respektive fastighetsägare här ansvar för att det finns tillgång till tjänligt dricksvatten i tillräcklig mängd och en godkänd hantering av spillvatten. Kommunens ansvar för, och hantering av, vattenförsörjning och avloppshantering i denna områdesklass beskrivs i den delplan som kallas *Plan för enskilt vatten och avlopp*.

4 Metod för klassning av VA-planområden

Klassning av VA-planområden görs i grunden genom tillämpning av en bedömningsmodell som omfattar *behov* och *möjlighet*. Klassningen kan också påverkas av ett antal så kallade *påverkansfaktorer*, se Figur 3. Bedömningsmodellen sammanfattas nedan, men beskrivs även i bilaga 3.

Behov avspeglar hur angeläget det är att ett område får en förbättrad lösning för vattenförsörjning och/eller avloppshantering utifrån hälso- och miljöskäl. En bedömning görs av tillgång till tjänligt dricksvatten i tillräcklig mängd samt förutsättningar för att ordna en godkänd avloppsanläggning. Därtill vägs storleken på området och planerad bebyggelseutveckling in. Modellen som används för bedömning av behov beskrivs i kapitel 4.1.

Möjlighet avspeglar hur kostsamt det är att ansluta ett område till allmän vattenförsörjning och avloppshantering genom överföringsledningar till den befintliga allmänna VA-anläggningen. Exempelvis bedöms avståndet till befintligt verksamhetsområde och de anläggningstekniska förutsättningarna inom området. Modellen som används för bedömning av möjlighet beskrivs i kapitel 4.2. Vid fördjupad utredning av områden som ska anslutas till den allmänna VA-anläggningen kan byggnation av lokala vattenverk och avloppsreningsverk utredas som alternativ till överföringsledningar. Lokala lösningar har inte beaktats vid bedömning av möjlighet i utbyggnadsplanen för vatten och avlopp.

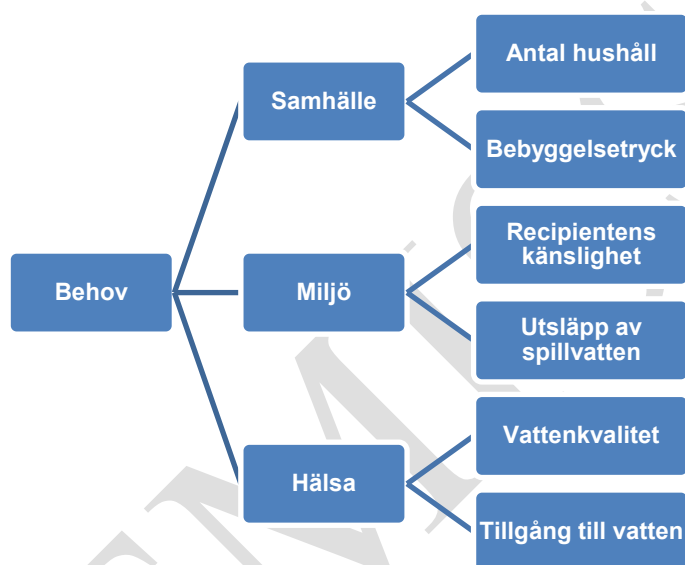
Påverkansfaktorer utgörs av aspekter som utöver behov och möjlighet har betydelse för såväl klassning av VA-planområden som prioriteringsordning och tidplan för VA-utbyggnad. Det kan till exempel vara områdenas geografiska placering i förhållande till varandra eller verksamhetsområde för allmänna vattentjänster. Ett VA-utredningsområde mellan ett VA-utbyggnadsområde och den allmänna anläggningen kan även det bli ett VA-utbyggnadsområde på grund av sin gynnsamma placering. En annan påverkansfaktor kan vara att en förändring av områdets VA-försörjning kan ändra områdets karaktär (bebyggelseutveckling, utveckling av besöksnäring etc.). Beskrivningen av påverkansfaktorer finns i kapitel 4.3.

Figur 3: Klassning av VA-planområden grundas på bedömning av behov och möjlighet samt justering utifrån vissa påverkansfaktorer.

4.1 Bedömning av behov

I områden med bristande tillgång till tjänligt dricksvatten i tillräcklig mängd och/eller tillräckliga förutsättningar att ordna en godkänd avloppsanläggning finns ett behov av att förändra lösningen för vattenförsörjning och avloppshantering. Ju fler fastigheter som finns inom området desto större blir behovet av miljömässiga skäl såväl som hälsomässiga. Områden som kommer att utökas, antingen genom ett stort bebyggelsetryck eller genom kommunala planer, är viktiga att fånga upp innan problem uppstår. Bedömningen av *behov* grundas på kriterier avseende samhälle, miljö och hälsa med underkriterier enligt Figur 4 nedan.

Figur 4: Bedömning av behov grundas på kriterier avseende samhälle, miljö och hälsa.

4.2 Bedömning av möjlighet

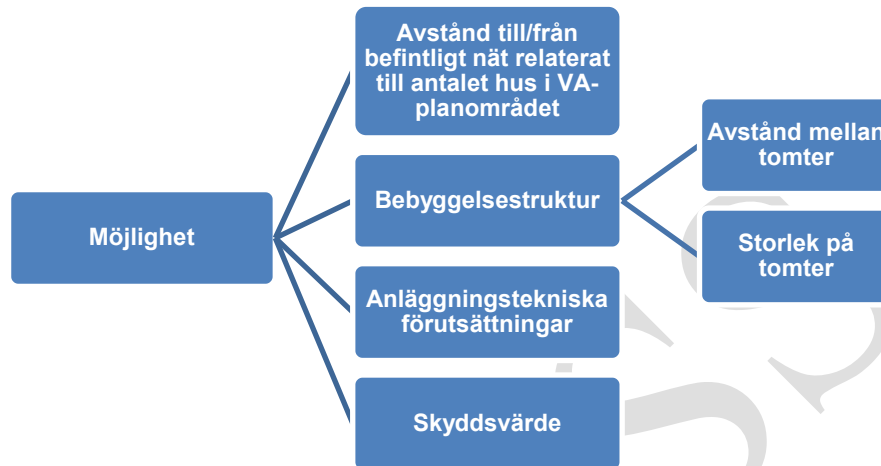
Bedömningen av möjlighet grundas på de övergripande faktorer som gör en VA-utbyggnad mer eller mindre kostsam. Här bedöms faktorer som är kopplade till VA-utbyggnad genom anslutning till den allmänna VA-anläggningen via överföringsledningar.

När förutsättningarna för VA-utbyggnad är ogynnsamma, krävs dyrare tekniska lösningar vilket kan ge en hög kostnad, speciellt om få abonnenter ska anslutas och täckningsgraden är låg. I bedömningen resulterar detta i en låg möjlighet.

Bedömningsfaktorerna ska spegla risken för höga kostnader. Låg möjlighet kan också bero på att ledningssträckan mellan VA-planområdet och verksamhetsområdet omfattas av skyddsvärden av olika slag som behöver beaktas vid ledningsförläggning. De typer av skyddsvärden som beaktats i bedömningen är arkeologi & fornlämningar, skyddad natur, riksintressen och infrastruktur som behöver passeras.

Syftet med bedömning av möjlighet är inte att ta fram en kostnad för VA-utbyggnad till respektive område, utan syftet är att visa var möjligheten för VA-utbyggnad är hög (vanligtvis förknippat med lägre kostnader) och var möjligheten är låg (vilket vanligen

innebär högre kostnader för VA-utbyggnad). I de fall möjligheten är låg kan det vara en bättre lösning att förbättra situationen för vatten och avlopp i området på annat sätt än anslutning till den allmänna VA-anläggningen via överföringsledning. Bedömningen av möjlighet grundas på kriterier avseende avstånd, bebyggelsestruktur (med ett par underkriterier), anläggningstekniska förutsättningar och skyddsvärde enligt Figur 5.

Figur 5: Bedömning av möjlighet grundas på kriterier avseende avstånd till befintligt nät i relation till antalet hus i det aktuella VA-planområdet, bebyggelsestruktur inom området, anläggningstekniska förutsättningar och skyddsvärden som kan göra VA-utbyggnad mer kostsam.

4.3 Påverkansfaktorer

Fler påverkansfaktorer har beaktats vid klassning av VA-planområdena, varav *Geografisk placering* och *Samhällsutveckling* har haft tydligast inverkan på utfallet.

Geografisk placering: VA-planområden som ligger geografiskt nära varandra kan påverka varandras klassning. Om stråk av VA-utbyggnadsområden uppstår kan även VA-utredningsområden i närheten av dessa klassas som VA-utbyggnadsområden. På samma sätt kan Enskilda VA-områden eller VA-bevakningsområden som ligger i närheten av VA-utredningsområden omfattas av den utredning som görs. Syftet är att skapa samordningsvinster och att se lösningarna i ett större perspektiv än bara separat hantering av VA-planområden. VA-planområden i närheten av verksamhetsområde för allmänna vattentjänster kan klassas som VA-utbyggnadsområde på grund av sitt geografiska läge. Områden som ligger långt ifrån andra VA-planområden kan klassas som VA-utredningsområde även om behovet är stort. Syftet är då att undersöka vilken lösning som är den bästa för att skapa en tillfredsställande VA-försörjning inom området.

Samhällsutveckling: VA-planområden som utifrån behov och möjlighet klassas som *VA-utredningsområde*, *VA-bevakningsområde* eller *Enskilt VA-område* kan påverkas i klassningen av de möjligheter som en VA-utbyggnad kan medföra för områdets utveckling. I de fall utvecklingen redan är planerad beaktas detta i bedömningen av behov, varför påverkansfaktorn inte blir aktuell. Klassningen kan också påverkas med hänsyn till att en VA-utbyggnad som tar ett större grepp kring försörjningen inom ett område medför att bebyggelsen kan utvecklas i en riktning som inte är önskvärd för området med hänsyn till andra aspekter än vattenförsörjning och avloppshantering. Sådana aspekter kan till exempel vara skyddsvärda natur- och kulturvärden, tillgång till samhällsservice, höga bullernivåer etc.

5 Resultat av klassning av VA-planområden

Resultatet av klassningen av Jönköpings 22 VA-planområden visas i Tabell 2 och i kartan i bilaga 1. Kartor och områdesbeskrivningar av VA-planområden finns i bilaga 1 och bilaga 2. Syftet med områdesbeskrivningar är att ge en bild av behov och möjlighet av utbyggnad av allmänt vatten och avlopp samt motiv till klassning.

Tabell 2: Klassade VA-planområden i Jönköpings kommun. Tabellen revideras i takt med att utredningar och åtgärder genomförs. (Tabell uppdaterad 2019-03-13).

VA-planområde	Klassning
1 Sjöholt (Eckern)	VA-bevakningsområde
2 Lovsjö fritidshusområde	VA-utbyggnadsområde
3 Konungsö	VA-utbyggnadsområde
4 Öggestorps-Målen (Tenhult)	VA-utredningsområde
5 Åsasjön (Sörsjön) norra	Enskilt VA-område
6 Åsasjön (Sörsjön) södra	VA-bevakningsområde
7 Mulseryd (Ryd, Mulserydssjön)	VA-bevakningsområde
8 Bogla	VA-utredningsområde
9 Riddersberg (Rogbergasjöns fritidshusområde)	VA-bevakningsområde
10 Skinnersdal	Enskilt VA-område
11 Åkarp (Lugna skogen)	Enskilt VA-område
12 Västersjön (västra sidan)	Enskilt VA-område
13 Långsbo (Järnsnäs, Lången)	Enskilt VA-område
14 Hulukvarn	VA-utredningsområde
15 Järstorps-Kärr (Sandbäck)	VA-utredningsområde
16 Hägeberg (Grantorp/Vrån)	Enskilt VA-område
17 Svarttorps-Högstorp	VA-bevakningsområde
18 Bosgård (Mad, Landsjön)	Enskilt VA-område
19 Ingeryd (John Bauerbyn)	Enskilt VA-område
20 Bunn	VA-utredningsområde
21 Yås (Angerdshestra, Munkabo/Paradiset)	Enskilt VA-område
22 Berghalla, norra hagen	VA-utredningsområde

6 Åtgärder för Utbyggnadsplan för vatten och avlopp

Med bakgrund av *Nulägesbeskrivning för vatten och avlopp* och vision och strategier i *Vatten- och avloppsplan* har förslag till åtgärder med avseende på utbyggnad av vatten och avlopp tagits fram. Åtgärderna omfattar det som bedöms vara mest angeläget att utföra i ett förvaltningsövergripande samarbete, givet de förutsättningar som utgör nuläget och en bedömning av framtida behov.

Ansvar för genomförande och uppföljning av åtgärder tillfaller olika enheter eller roller inom Jönköpings kommuns organisation. Även enheter som inte är huvudansvariga kan beröras och blir därmed medansvariga för att utbyggnadsplanen ska kunna genomföras och efterlevas. En tydlighet kring var de olika ansvarsområdena landar, idag och vid eventuella omorganisationer, är en förutsättning för ett effektivt arbete med utbyggnadsplanens åtgärder. Föreslagna åtgärder redovisas i Tabell 3.

Flera av åtgärderna är direkt kopplade till VA-planområden (med nummer inom parentes). Genom att läsa de områdesbeskrivningar som finns för respektive VA-planområde erhålls en tydligare bild till varför de olika åtgärderna behöver utföras. Områdesbeskrivningarna finns i bilaga 2.

Det finns ingen prioriteringsordning mellan åtgärderna. Åtgärderna kommer i fortsättningen att ses över regelbundet av en förvaltningsövergripande grupp. Vissa åtgärder är tidsatta för genomförande inom perioden 2019-2030, medan andra åtgärder ska genomföras löpande.

De åtgärder (UP 1-5) som antas politiskt finns även med i vatten- och avloppsplanens huvuddokument.

Tabell 3: Åtgärder för Utbyggnadsplan för vatten och avlopp.

Nr	Åtgärd	Tidplan					Ansvar ⁴	Kommentar
		2019–2020	2021–2022	2023–2024	2025–2030	Löpande		
UP 1	Sätt samman en förvaltningsövergripande grupp med uppgift att sammanfatta läget, utvärdera samt föreslå uppdateringar och åtgärder. Gruppen bör minst ha representanter från TK VA, TK MAX, SBK och MHK.						VA	
UP 1.1	Sätt upp ramarna för den förvaltningsövergripande gruppens arbete, till exempel formerna för hur ofta och när gruppen ska sammankallas samt vem som sammankallar.						VA-grupp	
UP 2	Bygg ut kommunalt vatten och avlopp till VA-utbyggnadsområden.							
UP 2.1	Bygg ut allmänt vatten och avlopp till Lovsjö fritidshusområde (2)						VA Plan	Avstämningar mellan avdelningar behövs, se <i>Bilaga 2 Områdesbeskrivningar</i> . Tidplanen är osäker och kan behöva flyttas fram.
UP 2.2	Bygg ut allmänt vatten och avlopp till Konungsö (3).						VA	Avstämningar mellan avdelningar behövs, se <i>Bilaga 2 Områdesbeskrivningar</i> .
UP 3	Utred hur behovet ser ut avseende vattenförsörjning och avloppshantering i VA-utredningsområden.							
UP 3.1	Utred VA-situationen och hur den kan förbättras för Öggestorp-Målen (4).						MHK	Extra resurser krävs för att kunna genomföra åtgärden.
UP 3.2	Utred vilka möjligheter det finns att överta privata ledningar för vatten och avlopp för befintlig bebyggelse i Bogla (8)						VA	
UP 3.3	Utred vilka möjligheter det finns att ansluta befintlig bebyggelse i Hulukvarn (14) till allmänt vatten och avlopp om utbyggnad av industriområde genomförs i anslutning till VA-planområdet.						VA	Avstämningar mellan avdelningar behövs på grund av planerat industriområde, se <i>Bilaga 2 Områdesbeskrivningar</i> . Tidplanen är beroende av detaljplanens framdrift och kan ändras.
UP 3.4	Utred VA-situationen och hur den kan förbättras för Järstorps-Kärr (15).						MHK	Extra resurser krävs för att kunna genomföra åtgärden.
UP 3.5	Utred VA-situationen och hur den kan förbättras för Bunn (20).						MHK	Extra resurser krävs för att kunna genomföra åtgärden.
UP 3.6	Utred anslutning till vatten och avlopp i Berghalla (22) inom arbete med detaljplan.						Plan VA	Avstämningar mellan avdelningar behövs, se <i>Bilaga 2 Områdesbeskrivningar</i> .
UP 4	Bevaka hur behovet avseende vattenförsörjning och avloppshantering ser ut i VA-bevakningsområden.							

⁴ TK = Tekniska kontoret, VA = VA-avdelningen, MAX = Mark- och exploateringsavdelningen, MHK = Miljö- och hälsoskyddskontoret, SBK = Stadsbyggnadskontoret, Plan = Planavdelningen, VA-grupp = förvaltningsövergripande grupp som ska arbeta löpande med utbyggnadsplanen.

Nr	Åtgärd	Tidplan					Ansvar ⁴	Kommentar
		2019–2020	2021–2022	2023–2024	2025–2030	Löpande		
UP 4.1	Bevaka utvecklingen i Sjöholt (1) genom att uppmärksamma antal avloppsansökningar och bygglovsansökningar för nya hus eller standardhöjningar.						MHK SBK	Avstämningar mellan avdelningar behövs, se <i>Bilaga 2 Områdesbeskrivningar</i> .
UP 4.2	Bevaka utvecklingen i Åsasjön (Sörsjön) södra (6) vid eventuell byggnation av VA-anläggningar i angränsande område.						VA (MHK)	Avstämningar mellan avdelningar behövs, se <i>Bilaga 2 Områdesbeskrivningar</i> .
UP 4.3	Bevaka utvecklingen i Mulseryd (7) genom att uppmärksamma antal avloppsansökningar och bygglovsansökningar för nya hus eller standardhöjningar.						MHK SBK	Avstämningar mellan avdelningar behövs, se <i>Bilaga 2 Områdesbeskrivningar</i> .
UP 4.4	Bevaka utvecklingen i Riddersberg (9) genom att uppmärksamma antal avloppsansökningar och bygglovsansökningar för nya hus eller standardhöjningar.						MHK SBK	Avstämningar mellan avdelningar behövs, se <i>Bilaga 2 Områdesbeskrivningar</i> .
UP 4.5	Bevaka utvecklingen i Svarttorps-Högstorp (17) genom att uppmärksamma antal avloppsansökningar.						MHK	
UP 5	Kommunicera <i>Utbyggnadsplan för vatten och avlopp</i> till invånare.						VA-grupp	
UP 6	Inkludera Enskilda VA-områden i tillsynsplaneringen						MHK	
UP 7	Sammankalla förvaltningsövergripande grupp för årlig översyn av utbyggnadsplanen.						VA	
UP 8	Se över kriterier för bedömning av VA-planområden för att kvalitetssäkra bedömningarna i samband med första översynen av <i>Utbyggnadsplan för vatten och avlopp</i> (2020?). Speciellt fokus på bedömning av dricksvattensituationen ("hälsa") och förutsättningarna för enskilda avlopp samt recipienter ("miljö").						VA-grupp	
UP 9	För en dialog med grannkommuner om hantering av bebyggelseområden nära kommungränsen, som inte klassificerats som VA-planområden, men som kan ha behov av en förändrad vattenförsörjning eller avloppshantering och där kommunövergripande samordningsvinster kan finnas.						VA-grupp	
10	Stäm av förändringar i <i>Utbyggnadsplan för vatten och avlopp</i> mot exploateringsplaner i kommunen.						VA-grupp	